

נשאלתי על הא דארז"ל לא ישב ואח"כ ימשמש. וכן לא יקנח בחרס מפני כשפים מה ענין זה לזה ובעובדי דההיא מטרוניתא דאמרה מה אעבוד לכו דלא מקנחיתו בחספא ולא אכלתו ירקא מכישא דאסר גינאי וכו' שא"א לך לקרב אל השכל כלל.

ואני תמה על תמיהתך בתמהך על דברים שהם חוץ לטבע וא"כ היה לך לתמוה על ענין כשפים גופייהו ובפרט למ"ש רז"ל דמעשה כשפים לחוד ומעשה שדים לחוד ואיך יושכל מה דע"י דבור אסרה מטרוניתא לספינה והם בכה"ג חזרו והתירוה.

ויותר היה לך לתמוה על דג רעמארא שאמרו עליו שבנגיעתו מעכב ומונע לספינה גדולה מלילך אף שאינו רק זרת אורכו וזרת רוחבו כמ"ש החוקרים ואם תכחיש זה כמו כמה דברים שקצת מהחוקרים מציאת העולם כותבים ויש מכחישים ומהם סלמנדריא שמכבה האש שקצתם מאריכים בענינו ויש מחולקים במציאתו ומקום מציאתו וטבעו וענינו ויש מכחישים לגמרי וכן מציאה דג המרדס יד הצד אותו מ"מ היה לך לתמוה על סגולות ופלאות הנמצאות בבעלי חיים וצמחים ודוממים לאלפים ורבבות הנראים בכל יום כמשיכת אבן השואבת ויציאת אש מהאבן.

ואיכה תראה בעיניך ולא תרגיש ותמשש כגון חרגא דיומא ועשן והבל מים תמין אף שנעשה למים בשולי הכיסוי והבל פיך בחורף וכן תרגיש ולא תראה בריח העולה מפרי ויזלו עיניך דמעה מהבל תמכא השחוק ורוח.

והלא פרעושים וזבובים ויתושים הנוקבים ויונקים דמך בתך לבך עליהם א"א לך לקרב אל השכל כי נקיבת דבר לדבר גוש וחומר צריך ג' דברים כח מה וקושי דבר הנוקב וחיודו ולפחות קצתם שע"כ כדורי ברזל הנזרקים בכח מחריבי בתיים והלא אפילו במחט א"א לנקוב עור אדם א"כ בכח מה ובפרעוש ויתוש אין גם אחד מהם והוא נוקב.

הגד לי דבר שכלי על דילוגו של פרעוש ותולעת הגבינה תקרבו אל השכל [ויותר נראה לי לקרב אל השכל פריחת העוף כי נראה לומר מפני שטבעו קל נוח לנדוד כי גברו בו שתי יסודות רוח ומים כי נבראו מן הרקק ויסוד העפרי כמעט בטל בו לכן ע"י תנועתו בכנפיו הפרושות הוא פוגש בגשמיים דקים נפרדים הבלתי נרגשים ובלתי נראים ומ"מ העולם מלא מהם (כמ"ש הפילוסופים אין ריקות בעולם ובזה נבין כמה דברים כגון קול הנשמע ע"י תנועת השרביט בכח איש וכן קול הנשמע בדחיית דבר בכח מקנה חלולה ומה שאם תעשה נקב קטן בשולי חביות שתומה לא יקלח היין ממנו רק יזוב טפין טפין. ולכן אם תכניס כוס וקנקן פתוח דרך פיו למטה לתוך המים לא יכנוס בחללו אפילו טפח ואפילו פיו רחב קצת וכ"פ הבי"ח דאפילו פיו רחב לא עלתה לו טבילה ע"י ש"ע י"ד סי' ר"ב ס"ו וכן כמה דברים כלם יובנו ע"פ ידיעה זו האמיתית

שאינ ריקות בעולם) ובכח פגישתו דוחה עצמו לקלותו כמו משוטי הספינה שע"י שנכנסים למים ודוחין היא נדחת וכח הדוחה לא יבטל תיכף ככלות מעשה הדחיה רק הכח פועל אחר הפגישה זמן מה כמו תנועת מגלגל קטן או גדול שע"י כח הזורקו או המסבבו רץ והולך או מסבב זמן מסויים מעצמו וכן הספינה הולכים מרחק מה בכח משוט שעבר תנועתו כבר וכן העוף פורח מרחק מסויים בלי תנועת כנפים מכח תנועה ראשונה מש"כ קפיצת הרמשים לא הבנתי סיבתו].

גם שרף מעופף פירושו דולג גם על חלומות הכלבים והקטנים עם גדולים ושינוי מראות בעלי חיים וצמחים אלו כל הימים דיו וכו' אף שהפילוסופי משוטטים הם חלוקים באופן שאין בהם הסכמה בשום דבר.

והלא אפילו בדברים שהם בכח מעשה ידי אדם קצתם לצורך קיום העולם וקצתם להתענג שנטע הקדוש ברוך הוא החכמה בלבם להמציא מלאכות ותחבולות מ"מ אין בכח שכל אדם שלא למדם ושלא הורגל בהם לקרבם אל השכל ואפילו היה חכם מופלג לא ישכיל אם לא למד איך מהארץ יצא לחם ולבוש ע"י מלאכות הצריכות לו ואיך יכין אדם בגדי משי המצויירים בציורי נפלאי איך נעשו אפילו קיבל מפי השמועה תולדות המשי מתולעתו ואיך נעשו כלי זכוכית הדקים ושאר אומנות. כ"ש דברים שהם חוץ לטבע הן בקדושה הן בטומאה שהם למעלה משכל האנושי זה מצד תוקף אורו וזהרותו שמחשיך עיני השכל המביטי בו וזה מפני חשכותו ורוע סידורו והנהגתו בלי טעם ושכל הגון רק הכל מוכן לפרענות וקלקול הברואים.

ויתכן לומר שיותר שולטי במי שמקלקל הנהגתו ונמשך אחר תכונות מקולקלות ומידות רעות שמצא מין את מינו כענין זוגות למאן דקפיד [ע"י סוף ספר מלכיאל ובענין לחשים וקמיעין וסגולות שמות ע"י בכוזרי ופי' ק"י דרכ"ו וכו' ר"ל רל"א] מפני שכל זוג ונפרד רע ואין טוב רק היחיד המוחלט ב"ה. וכן זה היושב בגילוי אחר וממשמש הוא נגד קו הצניעות אף שאין רואה וכן דאכל ירקא וכו' ואינו ממתין לחתוך האגודה הוא ממדת הזוללות. והמקנח בחרס מפני שאינו מקנח יפה והוא סי' מזוהם וכ"ש אם יש בו חידוד שבשעת סכנה מפי/טפי/ איכא למיחש לסכנתא.

וכל אלה סברות בדויות וסוף דבר שהם למעלה מן הטבע ומ"מ מפני שקבלו רז"ל אמיתתם הזהירו עליהן ולא חשו בכה"ג לדרכי אמורי כענין שאמרו כל שיש בו משום רפואה וכו' אף דלא חששו לדברי ההוא מטרוניתא בירקא מכישא מפני שלא קבלו אמיתתו וי"ל דקפיד קפדי בהדיה לכן אין לחשו לו. יאיר חיים בכרך

חות יאיר סימן רלג